

UTSTILLING. Krig og okkupasjon i kunsten

Rike krigsbilder på Bomuldsfabriken

Det er laget et utall av utstillinger, bøker eller filmer om den annen verdenskrig. Men ingen utstilling har fokusert på hvordan kunstlivet fungerte i Norge.

JOHAN OTTO WEISSER

KUNSTANMELDER
johanow@online.no

Diverse kunstnere

Kurator: Kathrine Lund
Utstillingsdesign: Harald Solberg
Kunst under okkupasjonen
1940-45
Bomuldsfabriken Kunsthall
20.06.15. – 23.08.15.

● "Krigsbilder" som nå vises i Bomuldsfabriken Kunsthall gjør noe med det. Utstillingen tar for seg hvordan sentrale kunstnere opplevde krig og okkupasjon, og hvordan dette ble behandlet i kunsten deres. Den viser et bredt sveip over en epoke. Foruten malerier, tegninger, akvareller og skulpturer vises både karikaturer, postkort og propagandaplakater for nazistene.

● Det første rommet i utstillingen er dunkelt belyst. En overdimensjonert bronsebyste som forestiller Quisling skuer alvorstungt inn i utstillingen. På den svarte vegg bak, lyser solkorset. På toppen av en søyle er modellen av Harald Hårfagre til hest. Det er Wilhelm Rasmussens verk. Slik settes det dystre bakteppet for utstillingen. På veggene videre inn i utstillingen henger bilder som forteller en annen historie. En lastebil kjører innover i en mørk skog, svarte grantrær bøyer seg, skitten snø ligger i flekker. På lasteplanet ligger en kiste drapert i det Norske flagget. Reidar Aurlis "9. april 1940" er for mange et verk som definerer følelsen av å være okkupert. Ved si-

den henger et lite maleri av Henrik Sørensen; "Jødene, også kalt Israels folk", fra 1943. To dradde ansikter stirrer tomt fram for seg. Sammenstillingen av arbeidene i dette rommet, viser i et grep hva utstillingen handler om. Det symboltunge i en dramatisk samtid.

● Videre inn i utstillingen møter vi ulike kunstneriske strategier. Harald Damsleths glimrende utførte propagandaplakater som i store bokstaver dunker inn enkle budskap. På den annen side karikaturer av Blix eller Ingeborg Gude som bruker latterliggjøring som våpen.

● Ruth Maier var en jødisk flyktning som kom til Norge i 1939, 18 år gammel. I 1942 var hun en av jødene som seilte med "Donau" fra Oslo. Hun ble drept ved ankomst til Auschwitz. Her er hun representert med et par enkle akvareller. Det tilfører enda et lag av gru.

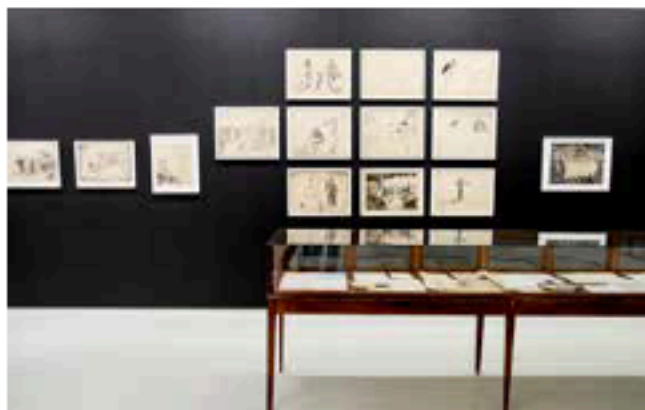
● Også tyske kunstnere som kom som flyktninger til Norge er representert. Rolf Nesch og far og sønn Schwitters ble på denne måten en del av vår nasjonale kunsthistorie.

● Innerst møter vi Quisling igjen, denne gangen som tiltalt. Det er Ernst Schwitters som fikk oppdraget med å fotografere under landssviksaken. Slik trekkes linjer gjennom hele utstillingen.

● Utstillingen gir en opplevelse av å være til stede. Usikkerheten og sorgen, mer enn sinne og aggresjon, alvor og innbitt mot-

Wilhelm Rasmussens Quisling skuer innover utstillingen ALLEFOTO: JOHAN OTTO WEISSER

Blix og Gude brukte satire og humor som motstand.

Reidar Aurlis "Morgenappell på Grini".

stand, men også humor og satire preger arbeidene. At også de som jobbet på den andre siden er representert er en styrke for utstillingen.

● Mange av kunstnerne er kjente, men her får de en presentasjon som gjør dem nye og friske, det er svært interessant å se sammenhengen de virket i. Det får ut-

stillingen flott frem. Den spenner vidt, fra Reidar Aurlis myndige, usentimentale stil, via Kai Fjells mer tilbaketrukkne og vakre arbeider, til Arne Ekelands intense verk.

● Det er gitt ut en bok med samme tittel som utstillingen. Kurator Kathrine Lund har skrevet utførlig om temaet. Svært inter-

essant og informativt blir dette en utstilling som har en sterk opplevelse av samtid. Det er også interessant å se de ulike strategiene i forhold til hvordan vår egen samtid bruker kunst og bilder på ulikt vis. Hvem forteller historien og hvilken historie fortelles? Det viktigste er at vi kommer nær kunstverkene, som fortsatt viser seg å ha viktige ting å si.